

«ТРИКУТНИК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ», ЯК ОСНОВНА ТЕХНОЛОГІЯ COMMUNITY POLICING

Бугайчук К.Л.

*доктор юридичних наук,
завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Термін «Community policing» на теперішній час не має єдиного визначення. У загальному вигляді його розуміють як правоохоронну діяльність, орієнтовану на громаду. В той же час на думку О.О. Сердюка більш відповідним змісту цієї діяльності має бути наступне визначення: «Community policing – правоохоронна діяльність, орієнтована на потреби місцевої громади» [1, с. 8].

Засновуючись на вищевикладеному можна зробити висновок, що діяльність поліції, яка здійснюється в рамках Community policing має наступні ознаки:

- під час Community policing збільшується участь громади у прийнятті владних рішень, що мають для неї значення, а також забезпечується реагування органів поліції на конкретні проблеми місцевої громади;
- Community policing засновується на партнерських відносинах із громадою, тобто діяльність поліції здійснюється не стільки для громади, як разом із її представниками;
- Community policing – це в першу чергу сервісна діяльність із надання поліцейських послуг громаді;
- Community policing – це модель «проактивної поліцейської діяльності», що орієнтована на превенцію правопорушень у співпраці з місцевою громадою, на відміну від «реактивної поліцейської діяльності», орієнтованої виключно на реагування на вже вчинені правопорушення.

В рамках Community policing існує декілька моделей правоохоронної діяльності: «Нульова толерантність» (Zero tolerance policing); «Інтелідженс-лед

полісінг» (Intelligence-led policing); «Сусідська правоохоронна діяльність» (Neighborhood policing); «Проблемно-орієнтована правоохоронна діяльність» (Problem oriented policing) [1, с. 14-16].

Особливе значення в цьому ракурсі представляє остання модель, яка базується на розумінні неефективності стандартизованої моделі правоохоронної діяльності в умовах різноманіття локальних потреб у місцевих громадах. Утім, як свідчать результати практичної діяльності, ця стратегія сама по собі, без урахування необхідності встановлення партнерських відносин із громадою, виявляє помірну ефективність. Слід також підкреслити, що в рамках Problem oriented policing проблема це не тільки злочини (правопорушення), а все, що турбує або завдає шкоди громадянам і стосується всієї громади, а не окремої людини.

Для полегшення процесу вирішення проблем в громаді існує безліч різних технологій (методів), які можна використовувати поліцейському. Одним із таких методів є так званий «трикутник проблеми» або «трикутник правопорушення». Його основна мета полягає у виявленні аспектів будь-якої проблеми, які допоможуть визначити основну причину(и) цієї проблеми [2].

Отже, трикутник проблеми пропонує простий спосіб візуалізації та розуміння механізму вчинення правопорушення чи виникнення проблеми. Для

того, щоб проблема виникла, повинні існувати три речі: злочинець (джерело проблеми), жертва (заявник) та місце вчинення правопорушення (місце проблеми). Цей метод говорить, якщо поліцейський зможе усунути будь-який компонент цього трикутника, то проблема не виникне або правопорушення не відбудеться.

Наведемо приклад: «Особа проходить через темний паркінг і на неї здійснюється напад». Якщо розібрати цю ситуацію з позицій «трикутника вирішення проблем», то можна висловити три тези:

- якби людина не заходила на паркінг, нападник залишився б ховатися і напад би не відбувся;
- якби на паркінгу не було б темно, людина могла б побачити нападника (нападник не зміг би сховатися) і нападу б не відбулося;
- без присутності нападника, людина спокійно пройшла б через паркінг.

Зрозуміло, що якщо ми стратегічно ліквідуємо одну сторону трикутника, ми попередимо злочин чи правопорушення. Однак шанси на успіх збільшуються, якщо можна усунути більше однієї сторони трикутника.

Виконуючи правоохоронні функції відносно самих правопорушників, часто поза увагою поліцейських залишаються місця, де вчиняються злочини, або не проводиться робота із громадянами, щоб сформувати в них безпечну поведінку. Плануючи превенцію правопорушень, також важливо враховувати тих членів громади, які можуть здійснювати контроль над певною стороною трикутника (так звані «опікуни»), наприклад, соціальні працівники, сім'ї жертв / правопорушників, керівники організацій, підприємств тощо [3].

Наведемо ще один приклад застосування трикутника до вирішення проблем крадіжок:

1. Як можна вплинути на особу злочинця? Можна усунути злочинця від місця потенційного вчинення правопорушення шляхом встановлення додаткових засобів відеоспостереження, запровадити спільне патрулювання в житлових кварталах та ін. Зазвичай злочинці не мають намірів попадати на очі місцевим мешканцям та іншим стороннім особам. Вони прагнуть знаходити

місця де може бути якомога менше людей, а отже змушені будуть шукати інші місця для вчинення протиправних дій.

2. Як можна вплинути на місце злочину? Можна зробити місця вчинення крадіжок менш привабливим для потенційних злочинців. Наприклад, встановити додаткові замки, обрізати дерева, встановити додаткове світло, закрити вікна жалюзі, встановити додаткову сигналізацію, обмежити в'їзд до певної території або розчистити її периметр тощо.

3. Як можна вплинути на особу потенційного потерпілого? Проведіть профілактичну роботу із місцевими мешканцями щодо правил особистої безпеки вдома чи на вулиці. Можна помітити спеціальними ідентифікаторами коштовні речі. Можна порекомендувати мешканцям пройти курси самооборони, носити із собою засоби самозахисту та ін. [4].

Як висновок можемо відмітити, що аналізований метод не є єдиним вірним шляхом до вирішення проблем громади, але разом з тим представляє простий та швидкий інструмент, що допомагає ідентифікувати та вирішити певні інциденти, що виникають під час роботи поліцейських.

Література:

1. Копіна О.П. Діалог поліції та громади як соціальна технологія впровадження принципів Community policing у місцевій громаді: метод. рек. / О.П. Копіна, О.С. Мірошник, О. О. Сердюк; Фонд Місц. Демократії; Лаб. мир. рішень; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: [ХНУВС], 2018. 124 с.

2. The Crime Triangle. Tribal Oriented Policing Strategies. URL: <https://ncjtc-static.fvtc.edu/Resources/RS00002721.pdf> (дата звернення 28.07.2020).

3. Step 8: Use the problem analysis triangle. Center for Problem-Oriented Policing. URL. <https://popcenter.asu.edu/content/step-8-use-problem-analysis-triangle> (дата звернення 28.07.2020).

4. Desire, Ability and Opportunity: The Concept of the Crime Prevention Triangle. URL: <https://tinyurl.com/yyp4n7kw> (дата звернення 28.07.2020).